

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
รอบการประเมินที่ 2 / 2569 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2569 – 30 กันยายน 2569
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ชื่อ-นามสกุล นายสุชน คชาทอง ตำแหน่ง นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ
หน่วยงาน กลุ่ม/ฝ่าย/สพด./ศูนย์ วางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
หัวข้อการพัฒนา พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล
(Digital Government Act.)
วิธีการพัฒนา หลักสูตรออนไลน์ (TDGA e-Learning)
วันที่พัฒนา 5 สิงหาคม 2569 สถานที่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
หน่วยงานที่จัดอบรม สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (Thailand Digital Government Academy)
สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะของไทยให้เข้าสู่ระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อยกระดับภาครัฐสู่การเป็น "รัฐบาลดิจิทัล" ที่มีการทำงานที่เชื่อมโยงกันอย่างมั่นคงปลอดภัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยมีสาระสำคัญที่สรุปได้จากแหล่งข้อมูลดังนี้

วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลัก

กฎหมายฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การบริหารงานภาครัฐและการบริการประชาชนมีความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

- 1.เพิ่มประสิทธิภาพ นำระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริหารและการบริการของหน่วยงานรัฐทุกแห่งอย่างคุ้มค่า
- 2.บูรณาการข้อมูล พัฒนามาตรฐานและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้อย่างเป็นเอกภาพและมั่นคงปลอดภัย
- 3.ความปลอดภัยและเป็นส่วนตัว สร้างระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยและปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน
- 4.การเปิดเผยข้อมูล ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลสาธารณะผ่านช่องทางดิจิทัลได้โดยสะดวก เพื่อความโปร่งใสและนำไปพัฒนานวัตกรรม
- 5.ความคุ้มค่าของงบประมาณ ลดความซ้ำซ้อนของโครงการและติดตามความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณด้านดิจิทัล

กลไกการขับเคลื่อน

- 1.คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบาย จัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล กำหนดมาตรฐานและธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ,
- 2.สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) หรือ สพร. (DGA) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการฯ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐในการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล,,
- 3.แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในรูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

หน้าที่ของหน่วยงานรัฐตามกฎหมาย

1.การยกเว้นเอกสารราชการ เมื่อมีการเชื่อมโยงข้อมูลดิจิทัลระหว่างหน่วยงานแล้ว ห้ามเรียกเก็บเอกสารหรือสำเนาจากประชาชน และห้ามเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการทำสำเนาจากหน่วยงานที่ขอข้อมูล

2.การจัดทำข้อมูลและบริการดิจิทัล ต้องจัดทำข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และสามารถใช้งานร่วมกันได้

3.ระบบชำระเงินและยืนยันตัวตน จัดให้มีช่องทางการชำระเงินดิจิทัล และระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่มีมาตรฐาน

4.ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ต้องกำหนดสิทธิ ความรับผิดชอบ และมาตรการคุ้มครองข้อมูลในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดเก็บจนถึงการทำลาย

การเชื่อมโยงและเปิดเผยข้อมูล

1.ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนทะเบียนดิจิทัลระหว่างหน่วยงานรัฐ

2.ศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ รวบรวมข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างเสรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอด

สิทธิ และหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล

ตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 สิทธิและหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐมีสาระสำคัญดังนี้

1. การกำหนดสิทธิและหน้าที่พื้นฐาน (มาตรา 8) หลักธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐต้องกำหนดสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญ

- การกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ครอบคลุมทั้งการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ และสิทธิหน้าที่ของผู้ที่ครอบครองหรือควบคุมข้อมูลในทุกขั้นตอน

- นโยบายการเข้าถึงข้อมูล ต้องมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล พร้อมมาตรการหลักประกันความมั่นคงปลอดภัยเพื่อไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกละเมิด

2. หน้าที่ของหน่วยงานรัฐในการจัดการข้อมูล (มาตรา 12 และ 14) หน่วยงานรัฐมีหน้าที่ดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลในระดับหน่วยงาน ดังนี้

- การจัดการข้อมูลตลอดวงจรชีวิต ต้องมีระบบบริหารและกระบวนการจัดการข้อมูลที่ครบถ้วน ตั้งแต่การจัดทำ การจัดเก็บ การจำแนกหมวดหมู่ การประมวลผล การเปิดเผย ไปจนถึงการทำลาย

- การรักษาคุณภาพข้อมูล มีหน้าที่ควบคุมและพัฒนาข้อมูลให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน พร้อมใช้งาน เป็นปัจจุบัน และสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกันได้

- หน้าที่ของผู้รับข้อมูล เมื่อหน่วยงานได้รับข้อมูลดิจิทัลจากหน่วยงานอื่นมา ต้องใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในหน้าที่และอำนาจของตนเท่านั้น และมีหน้าที่ดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัย ไม่เปิดเผยหรือโอนข้อมูลให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิเข้าถึง

3. หน้าที่ด้านการเปิดเผยและอธิบายข้อมูล (มาตรา 8 และ 17)

- การจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูล (Metadata) ต้องจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้าง เนื้อหา รูปแบบการจัดเก็บ และสิทธิในการเข้าถึง เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของชุดข้อมูลดิจิทัลนั้น ๆ

- การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ หน่วยงานมีหน้าที่จัดทำข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมายในรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้เสรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้

4. สิทธิและหน้าที่ในการเชื่อมโยงข้อมูล (มาตรา 11 และ 13)

- หน้าที่ในการสนับสนุนข้อมูล หน่วยงานมีหน้าที่เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลตามที่หน่วยงานอื่นร้องขอเพื่อการบูรณาการงานภาครัฐ

- สิทธิในการขอยกเว้นเอกสาร เมื่อมีการเชื่อมโยงข้อมูลแล้ว หน่วยงานที่ทำหน้าที่อนุมัติหรืออนุมัติหน้าที่ต้องดึงข้อมูลผ่านระบบดิจิทัลเอง และห้ามเรียกเก็บค่าสำเนาเอกสารจากหน่วยงานที่ขอข้อมูล

โดยสรุป หลักธรรมาภิบาลข้อมูลมุ่งเน้นการสร้างควมรับผิดชอบในการจัดการข้อมูลให้มีคุณภาพ มั่นคง ปลอดภัย และมีความโปร่งใส เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการและการบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 มาตรา 8 (5) ได้กำหนดให้การจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐ (Metadata) ต้องระบุรายละเอียดเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. โครงสร้างของข้อมูล : รูปแบบการจัดเรียงหรือลักษณะทางเทคนิคของข้อมูล

2. เนื้อหาสาระ : รายละเอียดหรือใจความสำคัญที่บรรจุอยู่ในชุดข้อมูลนั้น

3. รูปแบบการจัดเก็บ : วิธีการหรือประเภทของไฟล์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลดิจิทัล

4. แหล่งข้อมูล : ที่มาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำและครอบครองข้อมูล

5. สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล : เงื่อนไขหรือข้อกำหนดว่าใครมีสิทธิเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นได้บ้าง

การระบุรายละเอียดเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนสามารถเข้าใจและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่득จากการพัฒนาความรู้

ประโยชน์ของพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายด้านตามที่ปรากฏในแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อประชาชน

- ความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ : ประชาชนจะได้รับบริการภาครัฐที่สะดวกและรวดเร็วขึ้นผ่านช่องทางดิจิทัล

- ลดภาระด้านเอกสาร : เมื่อมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานแล้ว ประชาชนไม่จำเป็นต้องนำเอกสารหรือหลักฐานที่ทางราชการออกให้มาแสดงซ้ำซ้อน และหน่วยงานสั่งห้ามเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากการทำสำเนาเอกสารเหล่านั้น

- การเข้าถึงข้อมูลและนวัตกรรม : ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลสาธารณะของรัฐได้อย่างเสรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อนำไปตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ หรือนำไปต่อยอดพัฒนาบริการและนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ

- ความปลอดภัยของข้อมูล : มีระบบความมั่นคงปลอดภัยและมาตรการปกป้องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่นำเชื่อถือ เพื่อไม่ให้เป็นส่วนตัวของประชาชนถูกละเมิด

2. ประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ

- การบูรณาการข้อมูล : เกิดการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นเอกภาพ ทำให้ไม่ต้องจัดทำข้อมูลที่ซ้ำซ้อนและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสอดคล้อง

- ยกระดับการทำงาน : ช่วยพัฒนามาตรฐานระบบดิจิทัลและทักษะของบุคลากรภาครัฐให้เท่าทันเทคโนโลยีสากล

- ธรรมาภิบาลข้อมูล : มีการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลเพื่อให้การจัดการข้อมูลในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดเก็บจนถึงการทำลาย มีความถูกต้อง ครบถ้วน และปลอดภัย

3. ประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินและประเทศ

- ความคุ้มค่าของงบประมาณ : ช่วยรักษาวินัยการเงินการคลัง โดยลดความซ้ำซ้อนของโครงการและมีการติดตามประเมินผลความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณด้านดิจิทัล

- ความโปร่งใส : การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในรูปแบบดิจิทัลช่วยให้การบริหารราชการมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ง่ายขึ้น

- การปฏิรูปประเทศ : เป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติและรัฐธรรมนูญ เพื่อยกระดับประเทศไทยสู่การเป็น "รัฐบาลดิจิทัล" อย่างเต็มรูปแบบ

โดยสรุป กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนผ่านภาครัฐสู่ระบบดิจิทัลที่เชื่อมโยงกันอย่างมั่นคงปลอดภัย เพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริการประชาชนและการพัฒนาประเทศ